FISKE2020

FISKERIVERKET

FISKE 2020 – Fiskeriverkets framtidsvision

Hav i balans och levande kust och skärgård samt *Levande sjöar och vattendrag* är två av de nationella miljökvalitetsmål som riksdagen beslutade om i april 1999. Målen beskriver hur ett från miljösynpunkt långsiktigt hållbart tillstånd ska nås i ett generationsperspektiv, här preciserat till år 2020. Sedan beslutet 1999 har de femton miljökvalitetsmålen kompletterats med ett sextonde *Ett rikt växt- och djurliv*. Samtliga mål är nedbrutna i ett stort antal delmål. Det är dessa miljömål och delmål som bildar utgångspunkten för den här skriften.

Den skrift – FISKE2020 - som Fiskeriverket här presenterar kan ses som en strategi för att sätta fokus på ekosystemtjänsterna i hav och sjöar. De mål som presenteras omfattar alla typer av fiske – allmänhetens fiske, fiske för försäljning och fisketurism – liksom vattenbruk. De ekosystemplaner som är en central del i våra förslag måste emellertid i ett senare skede breddas och kompletteras med mål för andra delar av ekosystemet.

FISKE2020 syftar till att ge ett underlag för debatten om ett hållbart fiske. Vi visar här på en väg som är långt ifrån enkel men inte heller på något sätt omöjlig och som vi anser på tio års sikt kan leda till ett fiske som bedrivs inom de ramar ett hållbart ekosystem ger.

Vägen dit presenteras i form av ett antal mål där principerna för fiskeriförvaltningen utgår från ett ekosystemtänkande. Inom dessa ramar är statens uppgift att ge näringen de förutsättningar som krävs för att uppnå ett långsiktigt hållbart nyttjande av resursen.

De riktlinjer vi presenterar ska vara tillämpliga såväl i hav som i sjöar och vattendrag. Sättet att genomföra tankarna växlar naturligtvis och ju fler arter och ju större område desto mer komplex blir förvaltningen. I små sjöar och vattendrag kan det röra sig om grunder för myndigheters rådgivning till enskilda vattenägare. I de fem stora sjöarna liksom längs våra kuster rör det sig om utgångspunkter för den nationella regleringen inom de ramar som EU:s regelverk ger. I övriga fall rör det sig dels om hur Sverige som medlemsland i EU vill påverka utvecklingen, dels om hur vi vill implementera och komplettera EU:s beslut.

Målområde 1: Fungerande ekosystem och ekosystemtjänster.

Mål 1.0. Fungerande ekosystem och ekosystemtjänster säkerställs.

Målsättningen med en ekosystembaserad fiskeriförvaltning är att vidmakthålla och återskapa välfungerande ekosystem så att de kan leverera olika typer ekosystemtjänster vilka inkluderar hållbart fiske, bibehållen biodiversitet och fungerande näringsvävar. Detta är det övergripande målet för fiskeriförvaltningen. Den förvaltningsmetod som i huvudsak används för att uppnå målet kallar vi längdoptimerad förvaltning vilket innebär att fiskar fångas först efter det att de uppnått optimal längd. Som regel innebär det att fiskar vid denna storlek med god marginal hunnit bli könsmogna och reproducera sig flera gånger.

Det övergripande målet om fungerande ekosystem och ekosystemtjänster preciseras i följande sex långsiktiga biologiska mål:

Mål 1.1 Återuppbyggnad av bestånd.

Fiskarters beståndsstorlekar, storleksstruktur, genetiska variation och utbredning återskapas till en nivå som liknar en för ekosystemet relevant baslinje.

Mål 1.2 Återuppbyggnad av ekosystemens funktioner.

Ekosystemens struktur och funktion återskapas och bevaras bland annat genom att rovfiskar finns i en tillräcklig mängd för att ha en naturligt reglerande roll i ekosystemen.

Mål 1.3 Områden och hotade bestånd restaureras och skyddas.

Viktiga lek- och uppväxtmiljöer restaureras och säkerställs. I vissa fall kan hotade fiskbestånd återetableras.

Mål 1.4 Förändringar i fiskens och fiskets förutsättningar beaktas.

Förvaltningen av fiskresursen tar hänsyn till förväntade förändringar i klimat och miljö, förändrade förutsättningar för naturlig produktion, samt förändringar i hur de nyttjas.

Mål 1.5 Spridning av främmande arter begränsas.

Spridning av främmande arter begränsas där detta är möjligt. Ett led i detta kan vara att nyttja dessa arter.

Mål 1.6 Miljöpåverkan från fiske begränsas.

Miljöpåverkan i form av bottenpåverkan och oönskade bifångster begränsas och känsliga arter och habitat skyddas.

Målområde 2: Fiskeriförvaltning

I detta avsnitt beskrivs de förvaltningsåtgärder, som omfattar alla nyttjandegrupper (allmänheten, yrkesfisket och fisketuristiska företag), som krävs för att säkerställa fungerande ekosystem och ekosystemtjänster.

Mål 2.1 All fiskeriförvaltning utgår från en längdoptimerad förvaltningsmodell, grundar sig på ekosystemplaner samt har ett ökat inslag av insatsregleringar.

Genom en längdoptimerad förvaltning riktas fisket mot stora individer som fått leka ett eller flera gånger. Dagens förvaltnings- och återhämtningsplaner utvecklas till ekosystemplaner. Genom redskapsutformning, områdesbegränsningar och fredningstider regleras fisket.

Mål 2.2 Fördelningen av fiskresursen mellan olika kategorier fiskande sker efter samhällsekonomiska kriterier.

En prioritering av vilken kategori fiskande som ska ha möjlighet att fiska på en art eller i ett område ska ske utifrån samhällsekonomiska kriterier. De huvudsakliga kategorierna fiskande är fiske för försörjning/yrkesfiske, allmänhetens fiske/Fritidsfiske och fisketuristiska företag. Metoden kan även användas för fördelningen inom varje kategori fiskande.

Mål 2.3 Inom ramen för den fysiska planeringen anges vattenområden där olika typer av fiske har prioritet.

Inom den fysiska planeringen kan fiskefria områden pekas ut. Det bör även framgå av den fysiska planeringen – inte minst inom ramen för en kommande lag planering till havs – vilka typer av fisken som har företräde.

Mål 2.4 Till varje fiske kopplas en bredare miljöbedömning.

Det ska vara möjligt att ta hänsyn till ett fiskes totala miljöpåverkan vid en prioritering mellan olika typer av fisken.

Mål 2.5 Fiskeripolitiken är en integrerad del i den maritima politiken och dess mål är tydligt formulerade och inbördes prioriterade.

Tydliga, prioriterade mål och en bred ekologisk ansats inom fiskeriförvaltning förordas.
Inom ramen för en ny gemensam fiskeripolitik respektive i en ny fiskevårdslag har perspektivet vad gäller fiskefrågor breddats såväl inom EU som nationellt.

Mål 2.6 Trovärdig fiskeriförvaltning som förankras hos allmänheten och med intressentgrupper.

Fiskeriförvaltningen har i dag låg trovärdighet hos såväl allmänhet/konsumenter som näringens organisationer. En grundfråga för förvaltningen är att vinna detta förtroende.

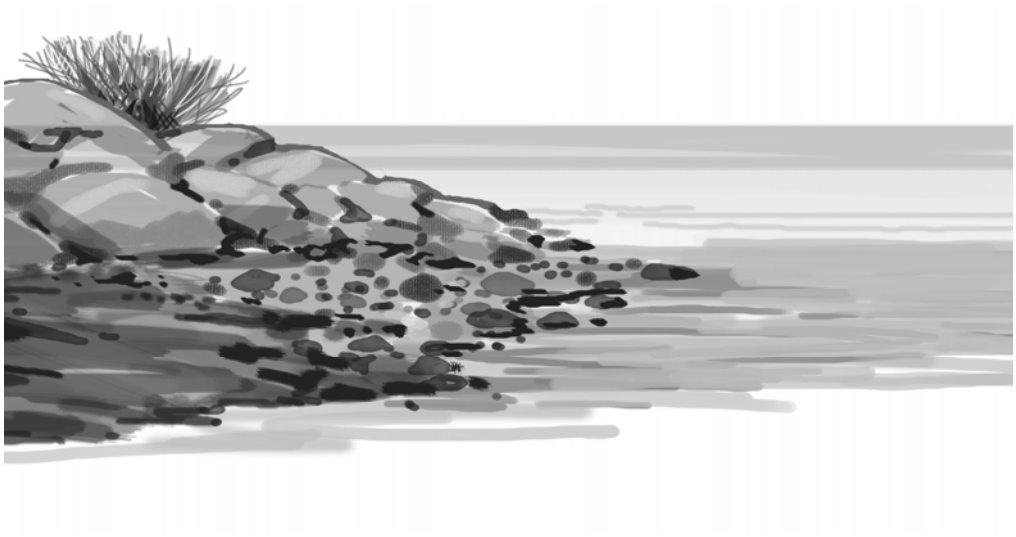

Målområde 3: Allmänhetens fiske

Mål 3.1 Allmänhetens fiske är omfattande och har stor social och rekreativ betydelse.
Det stora sociala och rekreativa värdet av allmänhetens fiske måste få genomslag i kommande prioriteringar av fiskeresursens nyttjande.

Mål 3.2 Allmänhetens fiskemöjligheter begränsas förutom genom tillåtna redskap även genom fångstuttag.
Liksom i dag begränsas allmänhetens fiske genom redskapsbegränsningar. En ökad flexibilitet måste dock finnas för att detta fiskes samhällsekonomiska potential till fullo ska kunna nyttjas.

Mål 3.3 Ökade krav ställs på den som ska fiska.
De ökade kraven på allmänheten ställs i första hand genom en allmän fiskevårdsavgift, kunskaper och avrapportering av fångster.

Mål 3.4 Genom statens och kommunernas engagemang främjas allmänhetens fiskemöjligheter.
Genom planering liksom som en del av stödet till det rörliga friluftslivet prioriterar stat och kommun allmänhetens fiske i högre grad än idag.

Målområde 4: Fiske för försäljning

Mål 4.1 Det yrkesmässiga fisket regleras med ökade inslag av insatsregleringar såsom redskapens utformning och att all fångst ska landas.
Fiskeansträngningen regleras genom en begränsning av hur många fartyg som har tillträde till ett visst fiske, när och var fisket får bedrivas och med vilka redskap. All fångst tas iland.

Mål 4.2 Tillträdet till fisket är rättighetsbaserat, i första hand genom system med individuella överförbara fiskerättigheter.
För att öka det enskilda fiskeföretagets ansvarstagande grundas fördelningen av fiskemöjligheterna på ett rättighetsbaserat system med individuella överförbara rättigheter. Kontrakt upprättas där villkoren för fiskets bedrivande framgår.

Mål 4.3 Fiskeföretagen täcker sina egna kostnader.
För att fisket ska bedrivas av företagsekonomiskt lönsamma företag bör alla typer av subventioner tas bort, exempelvis i form av punktskattebefrielse för bränsle och strukturstöd.

Mål 4.4 Fiskeföretagen bär delar av förvaltnings- och kontrollkostnaden.
Fiskeföretagen bör svara för en del av förvaltnings- och kontrollkostnaderna.

Mål 4.5 En effektiv övervakning av fisket till lägsta kostnad samt ett verkningsfullt förebyggande och uppföljning av överträdelser sker.
För att skapa en trovärdig fiskeriförvaltning där näring står för delar av kostnader och efterlevnaden av regler är hög krävs en verkningsfull övervakning, exempelvis genom enklare och effektivare övervakning.

Målområde 5: Fisketurism

Mål 5.1 Fisketurismen är en etablerad landsbygdsnäring. Vid sidan av specialiserade företag finns företag som riktar sig till en lokal/regional marknad.
Fisketurismen etableras som landsbygdsnäring genom att den får en tydligare roll inom fiskeripolitiken.

Mål 5.2 Genom förvaltningsåtgärder finns tillgång till fisk av den kvalitet som tillgodoser de fritidsfiskbaserade företagens krav.
Genom i första hand en förbättrad tillgång till fisk kan fisketurismen utvecklas till en etablerad landsbygdsnäring.

Mål 5.3 En utvecklad marknadsorganisation för de fisketuristiska företagen finns.
Genom ett lokalt eller regionalt samarbete, exempelvis i form av en utvecklad marknadsorganisation kan det fisketuristiska företagandet utvecklas.

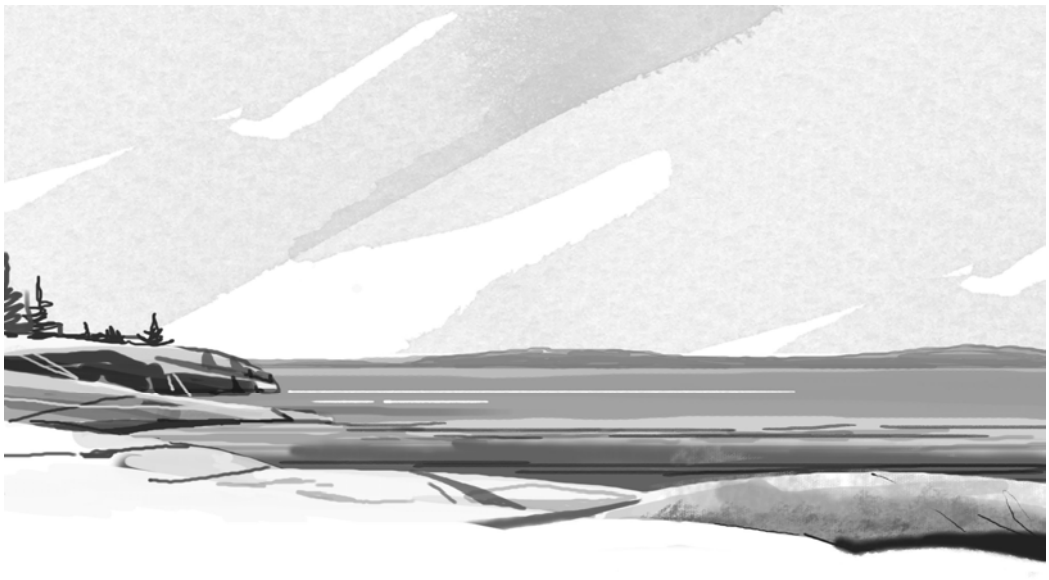

Målområde 6: Vattenbruket

Mål 6.1 Ett mer miljövänligt vattenbruk utvecklas. Produktion från ekologiskt/miljöcertifierat vattenbruk ökar.
Den väg som ett svenskt vattenbruk kan utvecklas är genom en specialisering mot ett miljömässigt hållbart fiske. En myndighet måste vara sammanhållande i detta arbete som grundas på en långsiktig plan.

Mål 6.2 God fiskhälsostatus behålls. Främmande arter och genetiskt modifierad fisk påverkar inte den biologiska mångfalden.
Det goda fiskhälsoläget ger det svenska vattenbruket en konkurrensfördel.

Mål 6.3 Musselodlingen utvecklas.
Musselodling såväl för konsumtion som en vattenmiljöåtgärd bör ge musselodlingen möjligheter till en god utveckling.

Målområde 7: Vidareförädling av fisk

Mål 7.1 Vid sidan av den specialiserade beredningsindustrin utvecklas vidareförädling av fisk som ett komplement till fiske och vattenbruk.
Vid sidan av den etablerade beredningsindustrin kommer vidareförädling av fisk i liten skala att bli ett än viktigare komplement till yrkesfiske och vattenbruk.

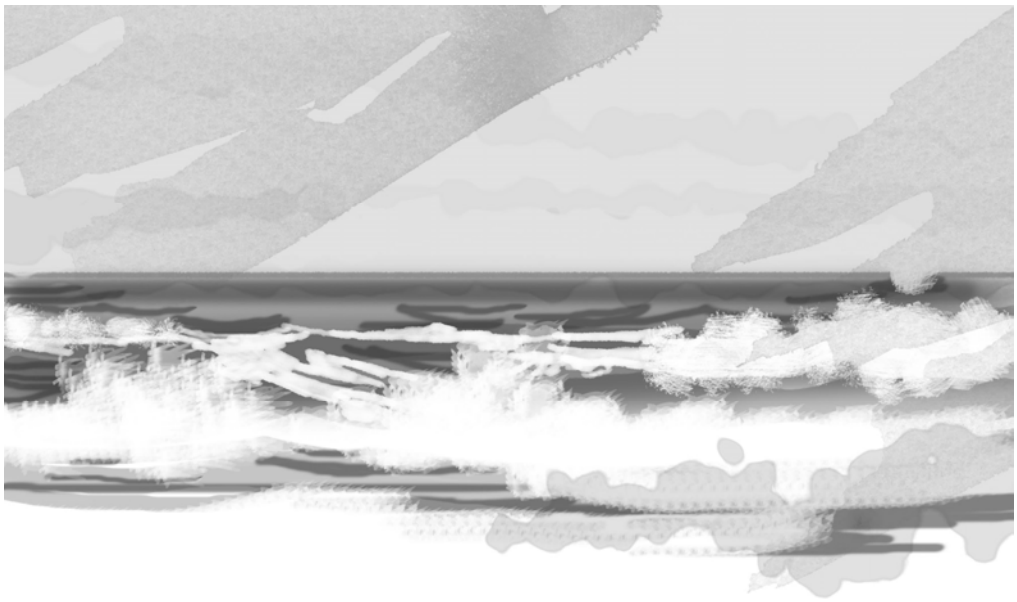

Målområde 8: Konsumtion och handel

Mål 8.1 All konsumtion kommer från hållbart fiskade bestånd.

Av den fisk som konsumeras i Sverige kommer huvudparten från andra länder, inte minst länder utanför EU. Detta gör att vid sidan av en utveckling av fiskeriförvaltningen på det sett som föreslagits kommer olika typer av miljömärkning att få stor betydelse.

Mål 8.2 Konsumtionen av närfångad/lokalt landad och hållbart fiskad fisk ökar.

En ökning av den del av fiskkonsumtionen som kommer från hållbart fiskade bestånd i ett lokalt fiske har förutsättningar för att öka.

Mål 8.3 Konsumenterna har tillgång till säkra och sunda livsmedel från hav och sjö.

Livsmedelssäkerhet kommer att få ökad betydelse framöver.

Mål 8.4 Välinformerade konsumenter.

Genom miljömärkning och ursprungsmärkning kommer konsumentens kunskap om hur och var fisken fångats att öka.